

Oeverplanten in Lelystad

Inleiding

Lelystad is rijk aan water. Binnen de bebouwde kom is een blauwe dooradering aanwezig van talloze wateren. Om de waterbergingscapaciteit te vergroten en de leefomgeving te verbeteren worden op diverse plaatsen traditionele oevers vervangen door natuurvriendelijke oevers. Oeverzones met een rijke biodiversiteit zijn goed voor de natuur maar vooral ook mooier om naar te kijken. De aanwezigheid van diverse planten geeft ook een mooier bloemrijke oeverzone weer. Beheer en grondsoort zijn twee belangrijke factoren die de biodiversiteit aan planten zal beïnvloeden. In het noorden van Lelystad is meer zandgrond (gunstig voor de biodiversiteit) en in het zuiden is meer klei. Het beheer van de oeverzone bestaat vooral uit 1 of 2 keer per jaar maaien en het maaisel afvoeren.

Monitoringsmethodiek

Eens in de drie jaar worden 48 locaties onderzocht: per jaar 16 locaties. De locaties worden verspreid over de stad om de grondsoorten goed te verdelen. Daarnaast worden locaties gezocht met verschillende beheer.

Gewerkt wordt met streeplijsten. Een lijst van planten die over een vaste afstand (100 meter) in de slootkant/berm (1 meter breed) aanwezig zijn. Door twee inventarisatierondes te houden, worden zowel voorjaars- als najaarsbloeiers opgemerkt. Ook werd gekeken naar de breedte van het ongemaaide deel van de oevervegetatie en naar de opbouw van de gelaagdheid van vegetatie.

Resultaten

In totaal zijn er in de oeverzones 135 plantensoorten vastgesteld. Gemiddeld werden per oeverstrook 32 soorten gevonden, maar de variatie is groot: van slechts 12 soorten tot 50 per 100 meter. Van de soorten die er voorkomen zijn zo'n 40 soorten typisch voor de vochtige oeverzone. Meest algemeen aangetroffen oeverplanten zijn riet, harig wilgenroosje en gele lis. Bijzonder waren de vondsten van lidsteng en grote boterbloem.

Conclusie

De grootste soortenrijkdom werd aangetroffen bij natuurvriendelijke oevers. Dit oevertype scoort ook het hoogst bij de diversiteit aan echte oeverplanten. Bij traditionele, beschoeide oevers gaat over het algemeen regel op: Daar waar de gehele oeverstrook gemaaid wordt tot dicht bij het water, zijn de soortenaantallen het laagst, tenzij de oevervegetatie zich aan de buitenzijde (waterzijde) van de beschoeiing heeft weten te vestigen. Brede hoge rietkragen herbergen doorgaans ook weinig plantensoorten. Bij beide oevertypes is variatie in de breedte van het gemaaide deel van de oever over het algemeen bevorderlijk voor de soortenrijkdom. Grondsoort lijkt niet opvallend bepalend te zijn voor het voorkomen van een rijke (oever)begroeiing.

Grote boterbloem: een fraaie, schaarse oeverplant

Oeverinventarisaties Lelystad 2012	21-houtribweg	22-boeierbrug	23-koggebrug	24-gondelbrug	25-jol_12	26-poelen_schermer	27-hollandse hout	28-westerdreef	29-botterbrug	30-ijsellaan	31-wartelstraat	32-atol_plantage	33-zoom	34-sportpark	35-oudean	36-burgvliet	aantal	oeverplant (ja=1)	waterplant (ja=1)
aarvederkruid						x													1
akkerdistel	x	x			x	x	x	x	x	x	x								
akkerereprijs	x									x									
akkermelkdistel									x	x			x						
akkervergeetmeniet	x					x	x								x				
basterdwederik		x			x	x					x		x						
bevertjes																x			
bitterzoet				x									x						1
blaartrekkende boterbloem					x	x							x	x					1
boerenwormkruid		x		x											x				
boswilg															x				
brede weegbree					x				x	x		x		x					
breedbladige wespenorchis				x						x									
brunel				x	x								x		x				
bultkroos	x	x										x		x					1
duizendblad										x									
echte kamille							x												
echte valeriaan															x				
engels raai gras	x	x	x		x		x		x	x	x	x	x	x	x	x			
esdoorn		x																	
fioringras				x	x	x					x				x				1
fluitenkruid	x			x	x		x	x		x	x			x	x				
fonteinkruid (sterbladig)					x							x	x						1
geel nagelkruid		x		x									x						
gekroesde melkdistel			x		x		x												
gele lis				x	x	x	x		x				x		x				1
gele plomp			x		x					x			x						1
gestreepte witbol		x	x	x		x	x		x					x	x				
gewone berenklauw	x						x	x			x	x			x				
gewone braam											x								
gewone hoornbloem						x	x		x										
gewone melkdistel													x						
gewone raket							x												
gewone waterbies					x	x													1
glanshaver															x				
grof hoornblad						x			x						x				1
groot streepzaad		x	x	x					x						x	x			
grote boterbloem						x									x				1
grote brandnetel	x	x				x	x	x	x	x	x	x		x	x	x			
grote egelskop									x										1
grote kaardebol															x				
grote lisdodde			x		x								x						1
grote waterweegbree						x							x						1
haagwinde			x			x	x	x		x	x			x	x	x			
harig wilgenroosje	x	x	x	x	x	x		x	x		x		x		x				1
heen			x		x	x													1
heermoes		x	x	x	x	x			x	x					x				
herik							x	x				x							
hoge cyperzegge										x									1
hondsdraf						x							x						
hopklaver															x				
ijle dravik							x						x						
katwilg					x			x							x				1
kikkerbeet				x									x						1

kleefkruid	x	x		x	x	x	x	x	x		x	x		x	x			
klein hoefblad	x		x		x	x		x		x				x				
klein kruiskruid			x															
kleine klaver				x			x		x				x					
kleine kroos					x							x		x				1
kleine veldkers														x				
kleine watereppe													x					1
kompassla							x											
koninginnekruid	x	x			x											x		1
kraakwilg							x			x						x		1
kranswier						x												1
kropaar		x	x	x			x	x	x		x	x	x	x	x	x		
kruipe boterbloem					x	x	x		x	x		x	x	x	x			
krulzuring	x	x			x	x	x			x	x	x	x	x	x			
kweek			x				x	x	x	x	x		x				x	
lidsteng						x												1
liesgras			x		x							x						1
lijsterbes				x														
luzerne		x				x	x	x										
madelief	x	x	x	x	x	x			x	x		x	x	x				
moerasandoorn		x	x								x	x	x					1
moerasmelkdistel										x			x					1
moerasspirea						x												1
moerasvergeetmeniet			x		x	x												1
moeraszegge					x	x												1
oeverzegge										x			x					1
oranje havikskruid													x				x	
paardenbloem		x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x			
pastinaak					x													
peen	x		x								x							
penningkruid						x												
perzikkruid					x													
pinksterbloem			x	x	x										x			1
pitrus					x													1
puntwederik																x		
reuzenberenklauw							x	x						x				
ridderzuring	x	x				x	x		x		x	x		x	x	x		
riet	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x		1
rietgras	x				x	x	x	x	x		x			x	x			1
rietzwenkgras					x		x	x		x								1
ringelwikke																x		
robertskruid									x									
rode klaver	x	x	x		x		x		x	x		x				x		
rode kornoelje		x		x	x			x								x		
rode waterlelie														x				1
rood zwenkgras			x	x					x	x			x	x	x			
ruw beemdgras		x	x	x					x	x	x	x	x	x			x	
scherpe boterbloem	x	x				x			x		x	x	x					
scherpe zegge					x	x												1
schietwilg	x							x										1
schijfkamille							x											
slangenwortel												x						1

slanke waterkers					x	x													1	
slipbladige ooievaarsbek						x	x				x									
smalle waterpest						x														1
smalle weegbree	x	x		x		x	x		x	x			x	x						
smeewortel	x	x						x			x									
speerdistel			x		x						x									
sterrekroos			x		x	x	x						x	x						1
straatgras	x	x			x		x		x	x		x	x	x						
timoteegras										x				x						
treurwilg					x					x										1
valse voszegge						x							x							
veelwortelig kroos									x				x	x		x				1
veldzuring						x														
vlier				x										x						
voederwikke		x	x	x		x		x								x				
vogelmuur										x										
watergentiaan			x		x															1
watermunt			x	x		x														1
waterpeper			x		x															1
waterscheerling													x							1
waterzuring												x								1
witte klaver	x			x	x	x	x		x	x				x						
witte waterlelie					x		x													1
wolfspoot					x				x	x				x						1
zevenblad				x						x										
zomereik				x																
zwanenbloem			x													x				1
zwarte els		x	x	x	x				x	x										1
zwarte zegge						x														1
aantal soorten	25	31	32	32	50	46	38	22	34	37	23	24	43	28	38	12	135			
echte oeverplanten	5	5	12	8	23	17	5	6	7	8	5	5	13	4	9	1				40
waterplanten	1	1	3	1	6	6	2	0	2	1	0	3	6	4	1	1				14
type oever*	t	t	n	n	n	n	t	t	t	t	t	t	t	t	n	t				
zand / klei	k	z	z	z	z	k	k	k	k	z	z	z	k	k	k	k				
% vegetatiehoogte < 15 cm										50										40
% vegetatiehoogte 15 - 30 cm						25			50	5	20	20		95		0				40
% vegetatiehoogte 30 - 60 cm	40	40	60	40	40	50	20	90	30	10	50	30	5	20	30	20				
% vegetatiehoogte 60 cm	100	100	95	90	80	95	60	98	95	10	98	80	0	90	80	10				
% vegetatiebreedte < 30 cm				25	10						50		15	100**	10					50
% vegetatiebreedte 30 cm - 1m			5	40							40				40					50
% vegetatiebreedte 1 m - 2 m		100	95	30	90	40	100		100	10		10			50					
% vegetatiebreedte > 2 m	100			5		60		100			100	75				100				

* type oever: n =natuurvriendelijk / t=traditioneel (beschoeid)

** Zoom: gemaaid tot oever (beschoeid), in water vegetatiebreedte 30 cm - 2 m

